

PUIGMOLTO

P. Josep Me Coll, O. P.

Diverses persones, inclús de carrera, m'han preguntat sobre l'origen de Puigmoltó. Etimològicament crec que ve del llatí vulgar «Podium multum» que vol dir, Puig allargat, que arranca molt aprop del antiqüíssim «pou del Carç» i va pujant sempre: passa pel poblet de Puigmoltó, edificat en gran part, en la primera meitat del segle XIV, en temps del rei Alfons el Benigne amb l'intent de formar del territori de St. Pere de Ribes dos municipis: un a Puigmoltó, i l'altre a la masia de can Llop Sanç o sigui on hi ha l'ajuntament actual. I pujant més encara s'arriba fins al turó més alt, a les envistes de Vilanova i la Geltrú sobre el portal d'en Rafecas, en la carretera de Ribes a Vilanova. Aquest turó separa, per aquell cantó, les «Comes velles» de les «Comes Noves», com deien en l'Edat Mitja. Les primeres «Cosmes» menen les aigües pluvials a la Riera de Ribes, les segones al Torrent de la Piera prop de Vilanova. La paraula «Coma» que significa petita vall, es encara viva en aquesta comarca. Avui encara el poble diu «pou de la coma», el pou que hi ha prop de la carretera de Ribes a Vilanova a l'indret de Can Vidal i de la Serra, però en el terme d'aquesta última masia.

Cada dia estem més convençuts que dels primers pobladors del terme de Ribes en temps del bisbe Willara (es pronuncia Guíllara) conqueridor de Ribes (937-960), no en quedà cap després de la invasió de Almansur (Victoriós) i de la caiguda de Barcelona (985). Derrocat Almansur després en la comarca de Manresa pel Compte Borrell II de Barcelona les coses van cam-

viar totalment. Aleshores el bisbe de Barcelona Vives amb gran tenacitat, constància i molt de coratge treballà en la repoblació del territori de Ribes, ajudat econòmicament i moralment per Giribert, feudatari d'Olèrdola.

L'Obra del bisbe Vives i de Giribert no ha estat prou considerada i meditada per les complicacions que portà i per les impaciències del successor de Vives, el bisbe Aeci.

El senyor Bertran i Miret, gràcies a la bona amistat del seu amic, Francesc Bofarull, arxiver de la Corona d'Aragó, va poder recollir bon nombre de dates sobre els repobladors del temps, del bisbe Vives, tretes del «Libri antiquitatum», de la Catedral de Barcelona. Disortadament el senyor Bertran i Miret va morir molt jove i no va poder realitzar l'intent que portava d'escriure la «Història de St. Pere de Ribes». Potser algun dia, si Déu vol, estudiant millor els apunts sobre els pobladors de Ribes que deixà l'esmentat Bertran i Miret tornarem a insistir sobre la matèria. Però em fa l'impressió que dels 50 pobladors de les masies del terme de Ribes tots són catalans, menys dos, que són mig catalans, o sigui, provençals o llenguadociens: En Pere de Carç i «En Ramon d'Acharra» que després amb el temps la rutina convertí En Ramon de Carro, però no ha hagut tal carro ni cavall que el portés, sinó únicament la Masia d'en Ramon d'Acharra, nom de lloc com també el de Carç, en el Migdia francès, tan relacionat amb Catalunya històrica i culturalment.

Tots els altres pobladors de Ribes en temps del bisbe Vives, eren rigurosament catalans com Joan Puig, a qui fou cedit Puigmoltó o millor l'hisenda de Puigmoltó.

L'estada i casa més antiga del Puig és coneguda per can «Pufort» o sigui contracció de Puig fortificat.

Més tard la casa del Puig s'en digué «cal Avet» i això dura segles, i encara el que durarà probablement.

CONTRIBUCIO QUE PAGAVA EL MAS PUIG DE PUIGMOLTO EN L'EDAT MITJA CADA ANY:

«Una quartera de blat, una quartera de forment (en aquella època distinguien en-

tre blat i forment) un parell de capons i una porcastra o truja». No es pot precisar massa en els sistema de pesos i mesures d'aquell temps.

Tot això era destinat als pobres de la diòcesi de Barcelona per voluntat del bisbe conquistador del antic Castell de Ribes, anomenat Bell-lloch. Això vol dir que era de les bones masies del terme del Castell de Ribes.

En canvi la masia d'en Ramon d'Acharre malament anomenada segles després, de «Carro», pagava en la mateixa època: «Una quartera de forment i una porcastra o truja», el que vol dir que era de segona categoria.

